

Welke vinger te gebruiken?

Niet zomaar een reeks over vingerzettingen op de mandoline

Deel 3

Naar aanleiding van een vraag van een student wordt in dit deel de 3^e maat van het 1^e deel uit het bekende mandolineconcert van Johann Adolf Hasse (1699 – 1783) behandeld.

Figuur 1

measure 3

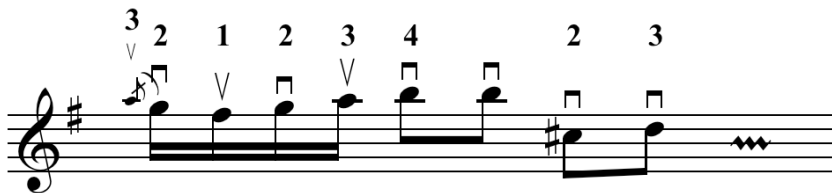
De vraag ging over de versiering. De student in kwestie wist niet hoe ermee om te gaan dus ik vroeg hem het figuur een paar keer te spelen.

Probeer het zelf ook – langzaam – en observeer hoe je het doet qua aanslag en vingerzetting.

Oefen het niet teveel omdat het niet wenselijk is dat je went aan de manier waarop je het nu speelt. Afleren kost meer moeite dan aanleren!

Mijn student, geen onverdienstelijk speler, speelde het zo:

Figuur 2

Opmerkingen:

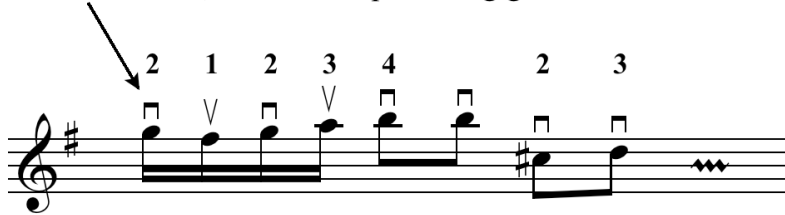
1. Deze manier is volledig juist, in ieder geval volgens de mandolinemethodes van de afgelopen 250 jaar.
2. De vingerzetting komt volledig overeen met een violistische aanpak.
3. De logica van het plectrum is totaal verschillend **van** de logica van de strijkstok. De plectrum van mijn student volgde de aanslagtekens (die vanuit de viool gedacht zijn). Het is dan ook verwarrend dat beide instrumenten dezelfde tekens voor *af-* en *opslag* gebruiken.
4. Helaas is het een betreurenswaardig voorbeeld van hoe weinig vooruitgang er geboekt is in de theorie van vingerzettingen op de mandoline in de afgelopen 250 jaar.

Oorspronkelijk vroeg mijn student me enkel naar de behandeling van de versiering. Toen ik hem vroeg de passage te spelen zonder de versiering werd al snel duidelijk dat er meer problemen zijn dan aanvankelijk gedacht.

Speel het nu zelf zonder de versiering een paar keer – langzaam! – en observeer aandachtig wat er gebeurt:

Figuur 3

Start here, without the preceding grace note.

Opmerking:

- Het tijdelijk weglaten van iets dat moeilijk lijkt geeft ruimte aan andere dingen..

In feite, zelfs zonder het beoogde probleem, is het zeer lastig om de passage te spelen zonder ongewenste onzuiverheden.

1. De A was meestal niet "schoon", soms zelfs vals;
2. Het was moeilijk om met de 4e vinger de B mooi en zuiver te spelen. Het excuus dat mijn student gaf was dat de 4e vinger sowieso een zwakke vinger was;
3. De C# klonk zeer onbetrouwbaar, en dat verbaasde hem;
4. Dit was enkel de linkerhand, zonder af te vragen of de plectrumaanslag betrouwbaar en samenhangend was!

Hoe zijn jouw resultaten?

Commentaar:

- Dingen gaat steeds beter als je ze een aantal keren **herhaalt** en concentreert op het "goed krijgen". Hier gaat het tenslotte om bij het oefenen. Dingen verbeteren als we er moeite voor doen, zelfs al doen we ze niet op de meest efficiënte manier. De tol van deze inefficiëntie – dingen op een "onjuiste manier" doen – kan erg hoog zijn op het gebied van fysieke spanning en geeft vaak een onbevredigend resultaat.

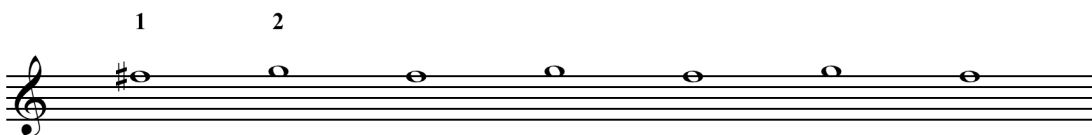
Er zijn logische benaderingen voor ieder probleem. Zet je inefficiënte gewoontes even opzij en volg mijn suggesties.

We ontwikkelden een toepasbare techniek in deel 2 (Mandogita maart 2014).

Probeer deze inleidende oefeningen:

Exercise 1:

Make sure that the 1st finger keeps stopping F# while you play the note G.
The 1st finger stays put while the 2nd finger rises and falls (stops and "unstops").

Zorg ervoor dat de 1e vinger de F# ingedrukt houdt terwijl je de G speelt. De 1^e vinger blijft staan terwijl de 2^e vinger op en neer gaat.

Let op: **langzaam spelen!**

Exercise 2:

1. Stop the note F# with correct pressure.
2. Maintain this pressure, and slide the finger along the string between F# and A.
3. Make a stroke when you reach each note.
4. Slide very slowly at first, consciously producing a sliding sound (*glissando*).
5. When you feel confident about reaching the notes accurately, slide more quickly until no slide can be heard.

Careful though! The **notes** should be slow and long; the **slide** is quick.

1. Gebruik net genoeg druk om de F# te spelen.
  2. Hou de druk vast en laat je vinger glijden tussen F# en A.
  3. Maak een afslag als je de gewenste toon bereikt hebt.
  4. Doe het langzaam met een goed hoorbaar glissando.
  5. Als het goed lukt versnel het glissando totdat je het niet meer hoort.
- Let op! De **noten** zijn lang, maar het **glissando** is snel

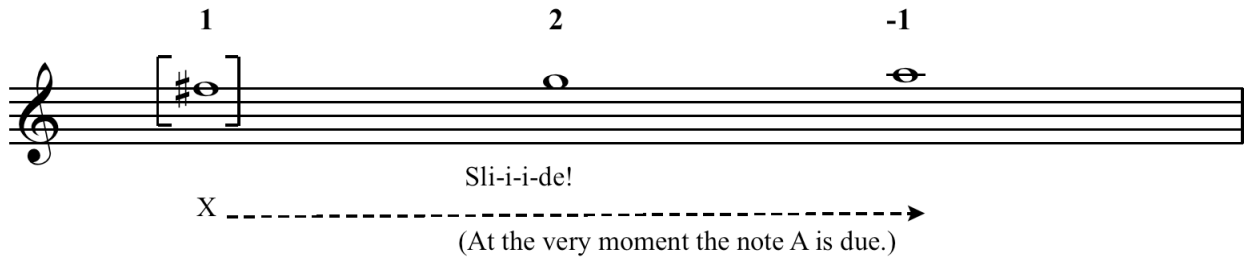
Exercise 3:

Zorg ervoor dat je 1e vinger de F# ingedrukt houdt terwijl je de G speelt. Je uiteindelijke stop is de toon A door je 1^e vinger over de snaar te laten glijden van F# naar A.

Make sure that the 1st finger keeps stopping F#

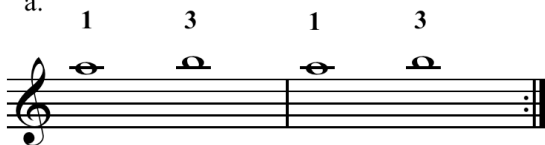
while you play the note G.

You ultimately stop (fret) the note A by sliding the 1st finger along the string from F# to A.

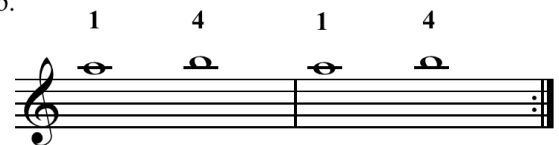

Exercise 4:

a.

b.

The 1st finger keeps stopping; the other finger moves.

De 1e vinger blijft de snaar indrukken, de andere vinger beweegt.

Oefen beiden met 1 – 3 en 1 – 4.

Mogelijk zijn de vingercombinaties ongebruikelijk voor je.

Probeer nu Figuur 1 (zonder de versiering) maar dan met de uitgangspunten van de laatste oefeningen:

Figuur 4

Een niet gebruikelijke, maar erg goede, oplossing voor de vingerzetting:

Use the slide of exercise 3.

Use the fingering of exercise 4.

Oefen deze vijf noten zeer langzaam en vaak. Gebruik afwisselend af- en opslag, ook in een langzaam tempo, en probeer de 2 – 1 verbinding zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Waarom zo?

De volgende 2 noten in ons voorbeeld zijn: **Figuur 5**

Er zijn uiteraard vele verschillende vingerzettingen mogelijk voor deze 2 noten. Hieronder drie voorbeelden.

Figuur 6

a.

b.

c.

Voorbeeld a is de traditionele viool-achtige oplossing, die door vele gehanteerd wordt.

Afgezien van de vraag of de hoogste toon, B, "schoon"* is, de C# daarentegen is onbetrouwbaar. Een verklaring kan zijn doordat, uitgaande van de traditionele **vingerzetting**, de 2^e vinger net de G (in het 3^e vakje) heeft gespeeld. Je 2^e vinger moet zich heroriënteren qua positie en snaar! Dit is multi-tasking en vraagt om moeilijkheden...

Voorbeeld b en c gaan uit van een "niet-gebruikelijke" vingerzetting.

Voorbeeld b is de logische voortzetting van de vingerzetting in Exercise 4a . Een erg voor de hand liggende vingerzetting als je niet verder kijkt dan de B.

Speel je vervolgens de C# dan moet je 1^e vinger verder rekken dan ervoor (toon A) en heb je hetzelfde "probleem" als in voorbeeld a. Tenslotte moet je 3^e vinger de B ingedrukt houden totdat je de C# speelt. Als de vinger een grotere afstand dan normaal moet overbruggen loop je de kans dat de klank van de B onderbroken wordt.

Voorbeeld c is natuurlijk de meest comfortabele oplossing.

Je hebt de A met de 1e vinger gespeeld en nu je pink de B heeft bereikt. komt je 1e vinger heel natuurlijk boven het 4e vakje uit en is het een kleinigheid om de C# te spelen. En zelfs de volgende toon – D met de 2^e vinger – kan geen probleem opleveren. De conclusie is dan ook dan 4 – 1 beter werkt dan 3 – 1.¹

Maar hoe zit het nu met de versiering aan het begin van de maat, waar deze hele discussie mee begon? Sorry! Dat komt de volgende keer.

* Vind je de opeenvolging 1 – 4 teveel geprop? Je kunt het vermijden door de twee B's met verschillende vingers te spelen. Zie Figuur 7.

Figuur 7